

אבן נגרי

האנטייהודים של הרייך השלישי. החמישי אומר: "בשנים אלה היגרו יהודים רבים מ" גרמניה, והנותרים, יחד עם יהודי הארצות הכבושות, גורשו ונרצחו."
כאן אין המדובר עוד במיליונים. מדובר על השרידים, שלא הספיקו להגר. והמחבר משתמש, ברוב עדינותו, בבניין נפעל. אין הוא אומר מי גרש ומי הרג.

★ ★ ★

אפשר לטעון, כמובן: המשלחת הישראלית לא נשלחה כדי ללמוד את תוכן החינוך הגרמני. היא נשלחה ללמוד רק את השיטות.

אולם האם אפשר בכלל להפריד בין תוכן לשיטה, כאשר המדובר בחינוך?

אם לקחת דוגמה קיצונית: שיטה חינוכית מסוימת, שהוכיחה את עצמה בגרמניה הנאצית והכשירה חיילים מושלמים לס.ס. — האם אפשר להשתמש בה במדינה המבוקשת להכשיר מפריחישממה ובנוי-ארכן העם הגרמני רצח מיליונים. לא אייכמן אחד — כי אם אומה שלמה, שלקחה בחמת-רוח קולקטיבית מחריזה. לפי כל הסימנים, בלא התגבר עדיין עם זה על מחל"תו. כפי שמעידים ספריה-הלימוד, אין הוא מתמודד בכנות עם עברו, אלא משתמש ממחשבה עליו. על יסוד זה בנוי החינוך הגרמני. זה תוכנו.

התוכן הזה יצר, בהכרח, שיטות פדגוגיות מפורסמות. האם ייתכנו אצלנו ללמוד משיטות אלה?

האין הן פסולות מלכתחילה, כי אופן טיטאלי?

ואל יאמר איש: הרי זה רק עניין של טימטום. כמה פקידים חסרי-בינה בירושלים החליטו מה שהחליטו, בהיסח הדעת, ללא מחשבה, ואין טעם להרחיב על כך את הדיבור. יתכן שזו תוצאה של טימטום. אולם טימטום זה מעיד על אופיו של המימטר בו הוא יכול להתקיים. אותם פקידים לא היו שולחים, בהיסח הדעת וללא מחשבה יתרה, משלחת דומה לבריית-המועצות, או אפילו לקובה. הם היו חושבים פעמיים. הם היו פונים אל השר אבא אבן, ואבן היה מועיק את ראש-המשלה ואת שאר נערי-החצר, והיו נערכים דיונים — ולבסוף, מי יודע, היו אפילו מביאים את העניין למשלה. אבל הפעם לא עשה אבא אבן דבר כזה. אבן חשב שזה בסדר. אבן לא ראה בזה דבר פגום. אבן אפילו לא מצא שזה ענין מיוחד, המצריך מחשבה מיוחדת.

אולי באמת התייעץ עם משרד החוץ, כפי שהוא טוען עתה, אולם השתתפות רבים בפסע, אינה משחררת את השר המוסמך מן האחריות.

אם אפשר להחליט החלטה כזו וזאת לגבי גרמניה מתוך טימטום — הרי מעיד הדבר על התנוונות מוסרית גמורה של המישטר.

★ ★ ★

כל אל נשדה את עצמנו — טימטום או לא טימטום, כאן נעשה מעשה שיש לו משמעות מדינית עמוקה.

היום אנחנו כבר יודעים כי הגרמנים לא קנו את העושים שלנו מפני שהיו זולים יותר או חיוניים לחימוש הצבא הגרמני. הגרמנים קנו את העושים כדי להשיג בדרך זו הכשר מוסרי להקמת צבא גרמני חדש. המעשה נועד להגיד לעולם הישר: **מודאג: אם היהודים עצמם אינם רואים, ואף מספקים לנו נשק, למה תדאגו אתם?**

וברגע שהושגה מטרה זו, מיהרו הגרמנים למכור את העושים לרוצחי-העם באנגולה. המשלחת החינוכית הישראלית הוזמנה לגרמניה — ואולי גם נשלחה לשם — לשם אותה מטרה עצמה. בעיקבות משפט אייכמן שוב נתעורר מצפון העולם. שוב שאלו עמי התרבות את עצמם — מה תחרחש בגרמניה? איך מתחנך הרוח הגרמני הבא? האם יש סכנה כי דור זה יקים את הרייך הרביעי ויצית את מלחמת-העולם השלישית?

לכל החוששים כך, יגידו עתה שופרות התעמולה של גרמניה: אל תדאגו. החינוך שלנו בסדר. אפילו הישראלים עצמם באים ללימוד מאתנו איך לחנך נוער.

היתכן תעודת-כשרות טובה יותר, יעילה יותר — וזולה יותר?

להשמדה של ששה מיליון יהודים מוקדשות המילים הבאות (עמוד 129):

"הצעדים האנטייהודיים הגיעו במלחמת-העולם לכלל הנסיון הסחרי, להשמדת את היהודים מבחינה גופנית, באמצעות החגורת-ריכוז והמתת מיליונים בגאזים, וזה לא רק בגרמניה, אלא גם במדינות הכבושות, בייחוד בצרפת. שלילה זו של מורשת-התרבות האירופית עוררה את ההתנגדות הבלתי-נמנעת של היהודים ושל הפליטים היהודיים בכל העולם. ההד, שנמצא לה מחוץ לגבולות הרייך, החריף מאוד את שלילת הנאצי-ציוניסטיציאליזם בעולם... העם הגרמני בללולות לא הודהה אף פעם עם האנטי-שמיות הזאת של המפלגה הנאצית."

שוב לב לניסוח: אין הוא מגנה את ההשמדה מתוך הזדעזעות מור

(נסיה). בהוצאת ההוצאה העממית עם וידע, ברלין (המזרחית), 1960.

זהו ספר קומוניסטי, הגדוש תעמולה מפגלית בצורה המובהקת ביותר. הוא משבח את בריית-המועצות עד לביהשמיים, ומוקדש כימעט כולו לגינוי ה"פאשיזם הגרמני". מאחר שאני דוגל במשטר חופשי ודמוקרטי, לא מצא ספר זה בעיני. אך מצאתי בו עשרות עמודים על פשעי הנאצים כלפי היהודים. הוא כולל תמונות של רדיפות היהודים, של הטלאי הצהוב, של מחנות המוות וההוצאות-להורג ההמוניות. מופססים בו, במלואם, מיכמכים רבים שהוגשו גם במשפט אייכמן — דו"חות של "עוצבות המיבצע", מיכתבים מועזעים של קורבנות יהודים, פרטים מלאים על מרד גטו הארשה, מפה מפורטת של מחנות-הריכוז הנאציים ברחבי אירופה, נוסח חוקי גירונברג.

נוער גרמני, 1961: האם הוא יקים רייך רביעי?

כאורחים ישראליים, יכולים (וי חייבים) אנחנו לבוא בטענות רבות אל גרמניה המזרחית — בייחוד בשטח השולומים. אולם אייכמן שר להכחיש מי בשטח חיוני זה — המלחמה במחלת-הרוח האנטי-שמית — ממזאה ממשלה זו את חובתה.

★ ★ ★

הנה ספר-לימוד של הרפובליקה הישראלית הגרמנית — אליה נשלחה המשלחת הישראלית, לצורכי לימוד.

שם הספר: דברי הימים לכיתות העליונות של בתי-הספר התיכוניים — כרך 4 — העולם החדש — חלק ב' — מערכת התעצמות העולמיות והדמוקראטיה של המונים. הספר נכתב על-ידי הפרופסור דוקטור האנס הרצל, מן האוניברסיטה של חופשית של ברלין, בפקוחם של ששה פרופסורים מכל רחבי גרמניה, ונושא אישורי רשמי מטעם משרד החינוך והתרבות של מחוז באדן.

בספר זה, המכיל 215 עמודים (במחציתם על התקופה הנאצית), מוקרשים לאנטישמיות ולרדיפות היהודים 22 שורות.

האם נימאס לך לשמוע על הנאצים והועל הנאצים? האם סבור אתה כי די והותר נכתב על נושא זה, וכי כדאי לעבור לנושאים אחרים? האם אתה משתעמם בקראך על יחסינו עם גרמניה? אם כן, אני עומד לשעמם אותך. רצוני לחזור לנושא זה. איני יכול אחרת. איני יכול להתייחס אל פרשה זו כאל "נושא". הכפוף לחוקים עתונאיים של "אקטואליות".

ששה מיליון יהודים אינם, נרשאים". מוראות הרייך השלישי אינם "נושאים".

וכאשר מסתבר כי אנו, בני האומה העברית החדשה, באמצעות ממשלתנו, מסייעים לתקומתו של רייך רביעי, כחזאי וכחזאי אין זה "נושא". זוהי זמעה.

★ ★ ★

יפרו לי את הידיעה ראשונה בבניין בית העם, באחת ההפסקות של משפט אייכמן. תגובתי הראשונה היתה: זוהי הלצה טפלה. שהרי הלצות טפלות רבות מס תובכות בבניין זה, פרי דמיונם של עתונאים אשר לא היו מסוגלים, אחרת, לשמור על ספירת-רוחם מול ים התועבות.

סיפרו לי שמשדחת של מחנכים ישראליים נסעה לגרמניה, כדי ללימוד שם שיטות חינוכיות.

האם נשמעה אי פעם בדיחה טפלה מזו? הבטיחו לי שאין זו בדיחה כלל וכלל. ואכן, כעבור זמן קצר אושר הדבר רשמית. אומנם, לממשלת ישראל לא הודיעו על כך מראש. (וכי על מה מודיעים לממשלה במדינה זו?) אבל הדבר נודע במשרד-החינוך, ואושר שם כדיון, והמשלחת יצאה.

★ ★ ★

משדחת יצאה. יצאה באותם הימים, בהם מוכיח אדולף אייכמן עצמו — בצורה חיה ומזעזעת — כי לא איש אחד רצה, ולא משרד אחד השמיד, אלא אומה שלמה רצחה והשמדה, באמצעות כל משרדי ממשלתה החוקית וכל שלוחות מני גנונה המינהלי והצבאי.

באותם הימים, בהם מוכיח הי משפט הירושלמי כי עסקו בהשיג מורה ובהכנתה רכבות קצינים ופקידים גרמניים, אשר רובם לא נענשו מעולם, והתופסים כיום מעי מד נכבד וחשוב בחברה הגרמנית.

באותם הימים, בהם משרב ראש ממשלת גרמניה המערבית לפטר את עוזרו הקרוב ביותר, למרות ששוב לא נותר אף שמץ של ספק כי האיש מילא תפקיד פעיל ומתועב בהכנת ההשמדה — ומסתבר שהסרוב גובע מן השיקול הפוליטי כי מספר הנאצים בעבר ובהווה גדול מדי, ואסור להרגיזם.

באותם הימים, בהם התפרסם דו"ח של מרען בריטי, בוגר האויב ניכרסיטה העברית, שחקר את דעת-הקהל הגרמנית ומצא כי לר מעלה משליש הגרמנים עדיין רר אים ביהודים את אויביהם.

באותם הימים יצאה המשלחת הישראלית ללמוד מן הגרמנים איך מחנכים נוער.

★ ★ ★

אפשר היה להבין את ממשלת יש ראל אילו שלחה לגרמניה ועדת-חקירה פדגוגית, כדי לברר מה לומד הנער הגרמני על השמדת ששה מיליון יהודים.

ואכן, זה נושא מועניין מאוד. טרחתי השבוע להשיג את ספריה-הלימוד הנהוגים בבתי-הספר הגרמניים — בשתי הגרמניות. חיפשתי את הפרק על השמדת היהודים. אילו קראו חברי המשלחת את הספרים הללו, טרם יציאתם — יתכן שהיו מתייחסים לשליחות אחרת.

הנה, לפני ספר בשם העת החדשה ביר תר, חלק ב', ספרי-לימוד של דברי-הימים בבית-ספר התיכון, כיתה י"ב (שמניית גימ